

NÚOV a zvyšování kvality odborného vzdělávání

Kvalita vzdělávání se jednoznačně projevuje na výsledcích vzdělávacího procesu; klíčovými prvky ovlivňujícími kvalitu vzdělávání jsou profesionalita a práce učitelů, vedení školy, obsah vzdělávání, řízení školy, klima ve škole i ve třídě, vztahy s veřejností, ...
Pohledů na kvalitu odborného vzdělávání (dále OV) je mnoho a každý pod tímto spojením míní něco odlišného. Zkusme proto poodhalit, co se odehrává v oblasti zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy na evropské úrovni, a poté rekapitulujeme národní úroveň, tj. hlavní aktivity, kterými přispívá NÚOV ke zvýšení kvality odborného vzdělávání.

Evropský rozměr zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy

☞ V roce 2001 ustanovila Evropská komise, jako příspěvek k zajišťování kvality odborného vzdělávání, Odbornou pracovní skupinu (TWG) „Quality Assurance in Vocational Education and Training“.

☞ Zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy se stalo předmětem zájmu EU prohlášením evropských ministrů odpovědných za vzdělávání v členských zemích unie, které bylo přijato na zasedání v Kodani ve dnech 29. a 30. listopadu 2002, a usnesením Rady Evropské unie z prosince 2002 („Podpora spolupráce v zajišťování kvality se zvláštním zaměřením na výměnu modelů, metod a společných kritérií a principů kvality v odborném vzdělávání a přípravě“).¹

☞ Výsledkem činnosti TWG v letech 2002-2003 bylo publikování Evropské příručky pro sebehodnocení poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy. V roce 2004 skupina zveřejnila Společný rámec zajišťování kvality (Common Quality Assurance Framework – CQAF). V roce 2005 byla činnost Odborné pracovní skupiny ukončena a místo ní byla v listopadu 2005 ustanovena Evropská síť pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě (European Network on Quality Assurance in Vocational Education and Training – ENQA-VET). V této síti má i Česká republika své zastoupení (pracovník NÚOV) a je jí tak umož-

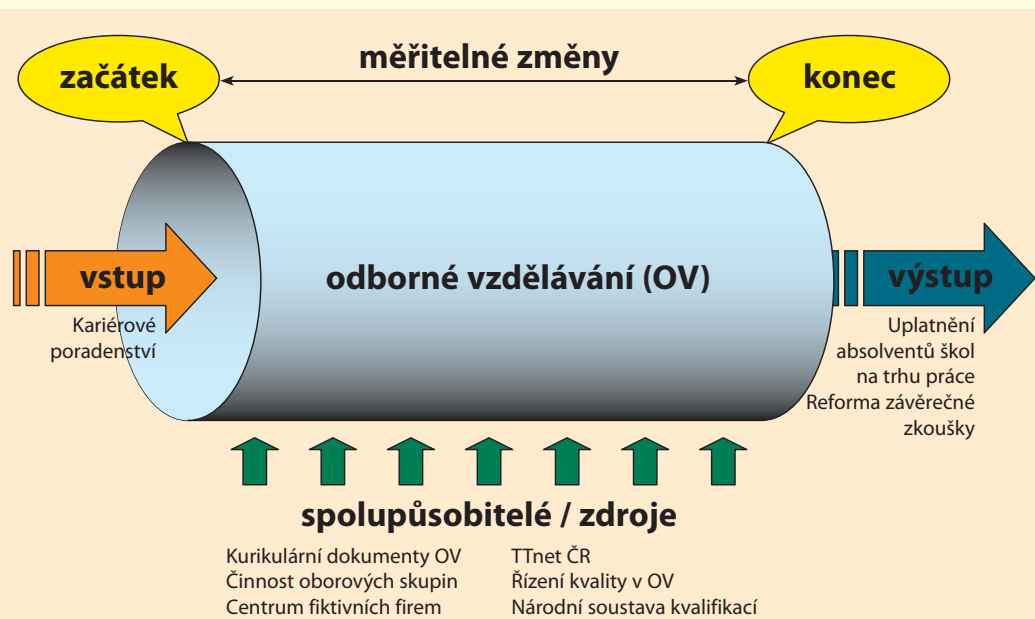
něna výměna zkušeností, nástrojů, metod, informací apod. o zajištění kvality OV spolu s kolegy a kolegyněmi z dalších 21 zemí Evropy.

☞ Spolu s dalšími šesti zeměmi je NÚOV realizátorem projektu QualiVET z programu Leonardo da Vinci (celým názvem „Kvalita rozvoje a zajišťování kvality v od-

oborné vzdělávání jako na proces, s definovanými vstupy a výstupy, spolupůsobilci/zdroji procesu, začátkem a koncem procesu atd. (viz obrázek).

Vstup procesu

☞ **Kariérové poradenství.** „Vstupem“ do procesu odborného vzdělávání jsou bezpo-

Proces „Počáteční odborné vzdělávání“ z pohledu aktivit NÚOV

borném vzdělávání a přípravě ve strojírenství i vztahu k trhu práce“), který se zabývá konkrétními metodami rozvoje školy a tedy i kvalitou školy.

Podpora procesu odborného vzdělávání v ČR

☞ Při rekapitulaci některých aktivit NÚOV – příspěvků ke zvýšení kvality odborného vzdělávání zkusme využít analytického úhlu pohledu pocházejícího z teorie řízení jakosti a podíváme se na počáteční

chyby žáci základních škol. Ke kvalitě odborného vzdělávání přispívá i kladná motivace těchto žáků. Proto se NÚOV zabývá poradenskými aktivitami směrem k veřejnosti a pravidelně informuje zejména zájemce o studium a jejich rodiče o studijní nabídce středních a vyšších odborných škol prostřednictvím speciálních publikací Kam

¹ Viz Usnesení Rady Evropské unie ze dne 19. prosince 2002 o podpoře zvýšené evropské spolupráce v odborném vzdělávání a přípravě. In: Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí, č. 3/2003, příloha II/2003, str. 4. NÚOV, Praha, 2003.

na školu – střední školy v ČR a Kam na školu – vyšší odborné školy v ČR.

Spolupůsobilé / zdroje procesu

☞ **Kurikulární dokumenty OV.** Na kvalitě odborného vzdělávání má vliv obsah studia. Proto NÚOV ve spolupráci se školami a dalšími partnery zpracovává, posuzuje a průběžně inovuje kurikulární dokumenty na úrovni státu i na úrovni škol. V současnosti v rámci kurikulární reformy vytváří rámcové vzdělávací programy (RVP) a v systémovém projektu Pilot S pak napomáhá s tvorbou a ověřováním pilotních školních vzdělávacích programů na vybraných SOŠ a SOU.

☞ **Činnost oborových skupin.** Posláním oborových skupin je zlepšit podmínky pro práci související s tvorbou vzdělávacích programů odborného vzdělávání a přizpůsobovat co nejefektivněji programy odborného vzdělávání měnícím se kvalifikačním požadavkům profesí. Proto oborové skupiny přispívají ke kvalitě obsahu odborného vzdělávání.

☞ **Centrum fiktivních firem.** Obsah odborného vzdělávání též částečně ovlivňuje centrum fiktivních firem, které řídí práci fiktivních firem na středních školách v České republice a napomáhá tak rozvoji podnikatelských kompetencí žáků odborných škol.

☞ **TTnet ČR.** Kvalitní proces odborného vzdělávání si nelze představit bez kvalitních učitelů. Jejich přípravu NÚOV ovlivňuje ne přímo, tj. prostřednictvím TTnetu ČR, kdy podporuje profesionalitu a rozvoj vzdělavatelů, kteří připravují učitele odborných předmětů, praxe a výcviku, instruktory a lektory pro pedagogickou či andragogickou práci.

☞ **Řízení kvality v OV.** NÚOV vydává Příručku pro sebehodnocení poskytovatelů odborného vzdělávání, která by měla školám pomoci v procesu jejich sebehodnocení tak, aby obsahovalo prvky a nástroje pro zajištění kvality managementu a jakosti řízení školy v návaznosti na standardizované mechanismy. Publikace poskytne základní informace o možnostech přístupů k vlastnímu hodnocení, o způsobech jeho provádění a nabídne zkušenosti, které již některé zahraniční i naše školy v této oblasti získaly.

Spolupůsobilé / zdroje procesu a výstup procesu

☞ **Národní soustava kvalifikací (NSK).** Přestože NSK ovlivní především další vzdělávání, je jedním z jejích cílů i přenos požadavků světa práce do počátečního vzdělávání. Přenos je realizován prostřednictvím vytvoření kvalifikačních standardů, z kterých poté vychází RVP a hodnotící standardy (HS). RVP ovlivňují kvalitu obsahu OV a HS kvalitu jednotných zadání závěrečné zkoušky.

Výstup procesu

☞ **Uplatnění absolventů škol na trhu práce.** Odborným vzděláváním se nelze zabývat bez informací. Proto NÚOV sleduje potřeby trhu práce (vývoj ekonomiky, vývoj technologií a nových kvalifikačních požadavků profesí), soustředí se na monitorování a evaluaci odborného vzdělávání z hlediska potřeb trhu práce a sleduje a vyhodnocuje uplatnění absolventů škol na trhu práce včetně stavu a vývoje jejich nezaměstnanosti, analyzuje příčiny tohoto vývoje, sleduje a vyhodnocuje trendy ve strukturách

zaměstnanosti, zpracovává prognózy budoucího vývoje a navrhuje opatření, která mohou napomoci úspěšnému přechodu absolventů škol na trh práce.

☞ **Reforma závěrečné zkoušky.** Současný stav, kdy si jednotlivé školy samy určují obsah závěrečné zkoušky, je hodnocen jako nevyhovující, protože se náročnost těchto zkoušek může navzájem podstatně lišit. Po zavedení jednotného zadání by se nemělo stát, aby absolvent neuměl základní věci ze svého oboru, které jsou bezpodmínečně nutné pro kvalifikovaný výkon povolání. Závěrečné zkoušky by tak měly být stimulem ke zlepšení kvality škol poskytujících střední vzdělání s výučním listem. Cílem systémového projektu Kvalita I je proto srovnatelnost zkoušek a lepší úroveň absolventů.

Závěr, aneb nikdy nekončící cesta

☞ Posláním NÚOV je: „všestranně napomáhat rozvoji odborného vzdělávání.“ Aby byl NÚOV úspěšný v plnění svého poslání, rozhodlo se vedení aplikovat v ústavu systém řízení kvality – model CAF (společný hodnotící rámec). V rámci tohoto projektu vznikne do konce roku 2006 sebehodnotící zpráva NÚOV. Ústav tak provede vlastní hodnocení, stejně jako školy, jímž toto ukládá za povinnost vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy. Tím se NÚOV rovněž pouští na nikdy nekončící cestu za kvalitou.

Stanislav Michek

Podíl NÚOV na změnách kvality vzdělávacího procesu

Vůdčí ideou činnosti Národního ústavu odborného vzdělávání je podpora rozvoje odborného vzdělávání. Do vzdělávacího procesu na středních odborných školách vstupuje NÚOV nepřímo ve dvou klíčových oblastech. V oblasti obsahu vzdělávání prostřednictvím rámcových vzdělávacích programů a v oblasti ověřování a hodnocení výsledků vzdělávání přípravou nové závěrečné zkoušky.

* Rámcové vzdělávací programy představují národní úroveň kurikulárních dokumentů. Vymezuji závazné požadavky na vzdělávání v jednotlivých stupních a oborech vzdělání, tzn. zejména výsledky vzdělávání, kterých má žák na konci studia dosáhnout, obsah vzdělávání, základní podmínky realizace vzdělávání a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Jsou závazným dokumentem pro všechny školy poskytující střední odborné vzdělání a současně otevřeným dokumentem pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost. Svým postavením a funkcí se tak stávají významným nástrojem, který ovlivní kvalitu vzdělávacího procesu.

* Systém dvou úrovní vzdělávacích programů vytváří pluralitní vzdělávací prostředí. Tím, že jsou na národní úrovni vymezeny pouze výsledné kvality osobnosti žáka – vý-

sledky vzdělávání – a prostředky nezbytné k vytvoření těchto kvalit, je podpořena pedagogická autonomie škol. Proces tvorby školních vzdělávacích programů, které si budou školy vytvářet samy, lze tedy chápat jako cestu, jak těchto výsledků dosáhnout. Školám se otevírá prostor pro uplatnění jejich potenciálu, pro větší rozvoj tvůrčích schopností učitelů a větší flexibilitu vzdělávacího systému s ohledem na potřeby příslušného regionu.

* Odborní pracovníci Národního ústavu odborného vzdělávání, v jejichž gesci je příprava rámcových vzdělávacích programů pro jednotlivé obory vzdělání středního odborného vzdělávání, zodpovídají za to, že při tvorbě rámcových vzdělávacích programů je uplatňováno nové pojetí kurikula, tzn. že v nových vzdělávacích programech je na národní úrovni zakotvena vyváženost poznat-

kového základu kurikula, rozvoje kompetencí i osvojování postojů a hodnot.

* Současně s tvorbou rámcových vzdělávacích programů je v NÚOV připravována i metodická pomoc školám při tvorbě školních vzdělávacích programů. V rámci systémového projektu PILOT S, který je realizován z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR, mají pracovníci NÚOV příležitost ověřit, zda rámcové vzdělávací programy (pro projekt PILOT S jich bylo připraveno 24) naplňují deklarované cíle kurikulární reformy. V pilotních školách pracují pod metodickým vedením odborných pracovníků NÚOV od listopadu loňského roku týmy složené z učitelů a sociálních partnerů na přípravě školních vzdělávacích programů. V projektu probíhají i další neméně důležité aktivity. Kromě metodické příručky pro tvorbu školních vzdě-

lávacích programů, která byla zpracována v NÚOV a průběžně aktualizována na základě zkušeností škol s tvorbou ŠVP, jsou to zejména sebehodnotící zprávy a analytické studie. Příprava těchto dvou materiálů předcházela v každé pilotní škole vlastní tvorbu ŠVP a poskytla škole nezbytné vstupní informace pro přípravu školního vzdělávacího programu. Pomoc při zpracování sebehodnotících zpráv je prvním krokem, kterým chce NÚOV přispět k posílení profesionalizace a zkvalitnění systémů řízení odborného vzdělávání. (Další významné aktivity v této oblasti se v současné době v ústavu připravují.) Analytické studie pilotních škol o uplatnění absolventů na trhu práce v příslušném regionu představují pro tvůrce ŠVP důležitou zpětnou vazbu při formování profilu absolventa školy.

✱ Nutnou podmínkou pro úspěšné zavedení rámcových vzdělávacích programů do praxe je připravenost pedagogických pracovníků škol na nové pojetí kurikula. I v této oblasti se pracovníci NÚOV v rámci své činnosti angažují. Kromě seminářů a konzultací pro učitele pilotních škol v projektu PILOT S připravují pro střední odborné školy akce na podporu zavádění odpovídajících metod a forem výuky.

✱ Změny, ke kterým postupně v průběhu kurikulární reformy dochází, výrazně ovlivní vnější postavení škol a vyžadují i jejich vnitřní proměnu. Kladou nové požadavky na školu i učitele, na rozvoj týmové

práce celé školy a v souvislosti s rostoucí autonomií škol i na posílení profesionality a osobní zodpovědnosti. Zavádění nového pojetí kurikula musí být tedy nutně podpořeno zavedením objektivních hodnotících nástrojů, prostřednictvím kterých získají školy zpětnou informaci o tom, zda bylo očekávaných výsledků vzdělávání dosaženo. V oblasti středního odborného vzdělávání se tyto nástroje vytvářejí pro novou maturitní zkoušku v oborech vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a novou závěrečnou zkoušku v oborech vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem.

✱ Přípravou nové maturitní zkoušky je pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, pracovníci NÚOV se podílejí zejména na přípravě podkladů pro novou vyhlášku o maturitní zkoušce.

✱ Národní ústav odborného vzdělávání je odpovědný za reformu závěrečné zkoušky v oborech vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem. V rámci systémového projektu Kvalita I je úkolem NÚOV vytvořit koncepci nové závěrečné zkoušky a připravit podmínky pro její realizaci. Odborní pracovníci NÚOV jsou koordinátory tvorby jednotných zadání závěrečných zkoušek pro obory vzdělání vybrané pro pilotní ověřování nové podoby závěrečné zkoušky.

✱ Vývoj nového modelu závěrečné zkoušky založeného na jednotném zadání

pro každý obor vzdělání odráží požadavky související se základními cíli kurikulární reformy počátečního odborného vzdělávání. Závěrečná zkouška by měla potvrdit to, že žáci dosáhli příslušnou odbornou kvalifikaci. Zároveň by však měla prokázat, že jejich vzdělávání směřovalo k tomu, aby byli připraveni na proces celoživotního učení, který je nezbytnou podmínkou pro jejich dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce. Současně by nový model závěrečné zkoušky měl v souvislosti s tvorbou rámcových vzdělávacích programů oborů vzdělání a tvorbou školních vzdělávacích programů zajistit, aby závazné požadavky na vzdělávání v příslušném oboru i specifika jednotlivých škol byla žádoucím způsobem zohledňována také při přípravě a realizaci závěrečné zkoušky.

✱ V letošním školním roce probíhá ověřování 19 jednotných zadání na celkem 125 středních odborných školách poskytujících střední vzdělání s výučním listem.

✱ Společným cílem všech činností Národního ústavu odborného vzdělávání směřujících do oblasti počátečního vzdělávání je pomoci školám připravit a realizovat programy, které budou skutečně cestou ke zvýšení kvality a efektivity středního odborného vzdělávání. Cestou, na jejímž konci bude absolvent dobře uplatnitelný na trhu práce, vybavený kompetencemi se dále vzdělávat a připravený vést kvalitní osobní i občanský život.

Jitka Pohanková

Podíl oborových skupin na zajišťování kvality odborného vzdělávání

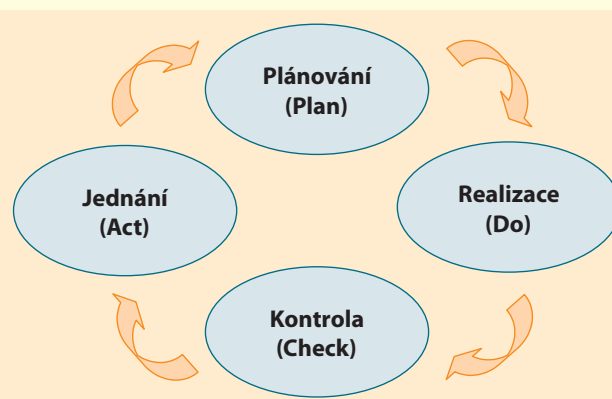
S ohledem na základní cíle a obsah odborného vzdělávání v České republice a tím nutně i s ohledem na jeho kvalitu je nesporně velmi významné vše, co souvisí s odpovědí na jednoduchou otázku: Odrážejí cíle a obsah vzdělávacích programů odborného vzdělávání skutečné potřeby trhu práce? Právě tato otázka a hledání odpovědi na ni se jako červená nit vine vším, co souvisí s prací oborových skupin. Dříve hlavně ve vztahu ke vzdělávání počátečnímu, nyní stále více ve vztahu k odbornému vzdělávání jako celku, v němž se počáteční i další vzdělávání vzájemně doplňuje.

Oborové skupiny a formulace objednávky ze světa práce

✱ Cílem odborného vzdělávání, které vede k dosažení středního vzdělání je připravit žáky na smysluplný a odpovědný osobní, občanský a profesní život. Důraz na vyváženou reflexi všech tří uvedených cílů je typický zejména pro počáteční vzdělávání. Proto se programy ve všech jednotlivých případech zaměřují nejen na přípravu budoucího pracovníka, ale též na celkový rozvoj osobnosti žáka a výchovu a vzdělávání občana, člena společnosti. V takové plánované výstupní kvalitě, která je popsána v profilu absolventa vzdělávacího programu.

✱ Vzdělávací programy odborného vzdělávání (opět hlavně počátečního) přitom musí zajišťovat stabilitu, kontinuitu a srovnatelnost vzdělání a poskytovaných kvalifikací. Zároveň však musí dostatečně pružně reagovat na změny ve vývoji požadavků na cíle odborného vzdělávání. Přitom mění

se kvalifikační požadavky na „budoucí pracovníky“ nemůže formulovat resort školství samostatně, ale nutně potřebuje *stálý přísun informací zvnějšku, ze světa výkonu práce.*

✱ Na popsanou potřebu reagovalo v roce 1998 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválením projektu oborových sku-

pin. Díky trvalé podpoře ministerstva se již mnohé podařilo. Aktuálně nejvýznamnější je dlouhodobé propojení práce oborových skupin s přípravou i nastupující realizací kurikulární reformy ve středním odborném vzdělávání. Rámcové vzdělávací programy tak vznikají s využitím „objednávky ze světa práce“ formulované s přispěním oborových skupin. Je potěšitelné, že stále více je a bude jejich role v této oblasti „pouze“ důležitým doplňkem využívajícím postupný nástup standardních mechanismů a nástrojů, jimiž jsou jak již fungující *Integrovaný systém typových pozic*¹, tak nově připravovaná *Národní soustava kvalifikací*².

Obecný rámec zajištění kvality a jeho projev v práci oborových skupin

- ✘ Základní informace o oborových skupinách jsou na internetových stránkách www.nuov.cz. Každoročně popisuje aktivity oborových skupin i připravovaná informační brožura³. Proto na tomto místě nenásleduje popis konkrétních aktivit oborových skupin. Nahradí jej pokus podívat se na práci oborových skupin s využitím obecného schématu či cyklu zajištění kvality PDCA.
- ✘ Cyklus PDCA se skládá se ze čtyř fází charakterizovaných slovesy *plánovat* (*plan*),

cyklu PDCA. Dokládá to následující výběr příkladů:

P (plánovat)

- ✘ Sledováním vývoje kvalifikací a stanovováním požadavků na kvalifikační funkci odborného vzdělávání se významně podílejí na zjišťování nedostatků a plánování jeho nových cílů a obsahu.

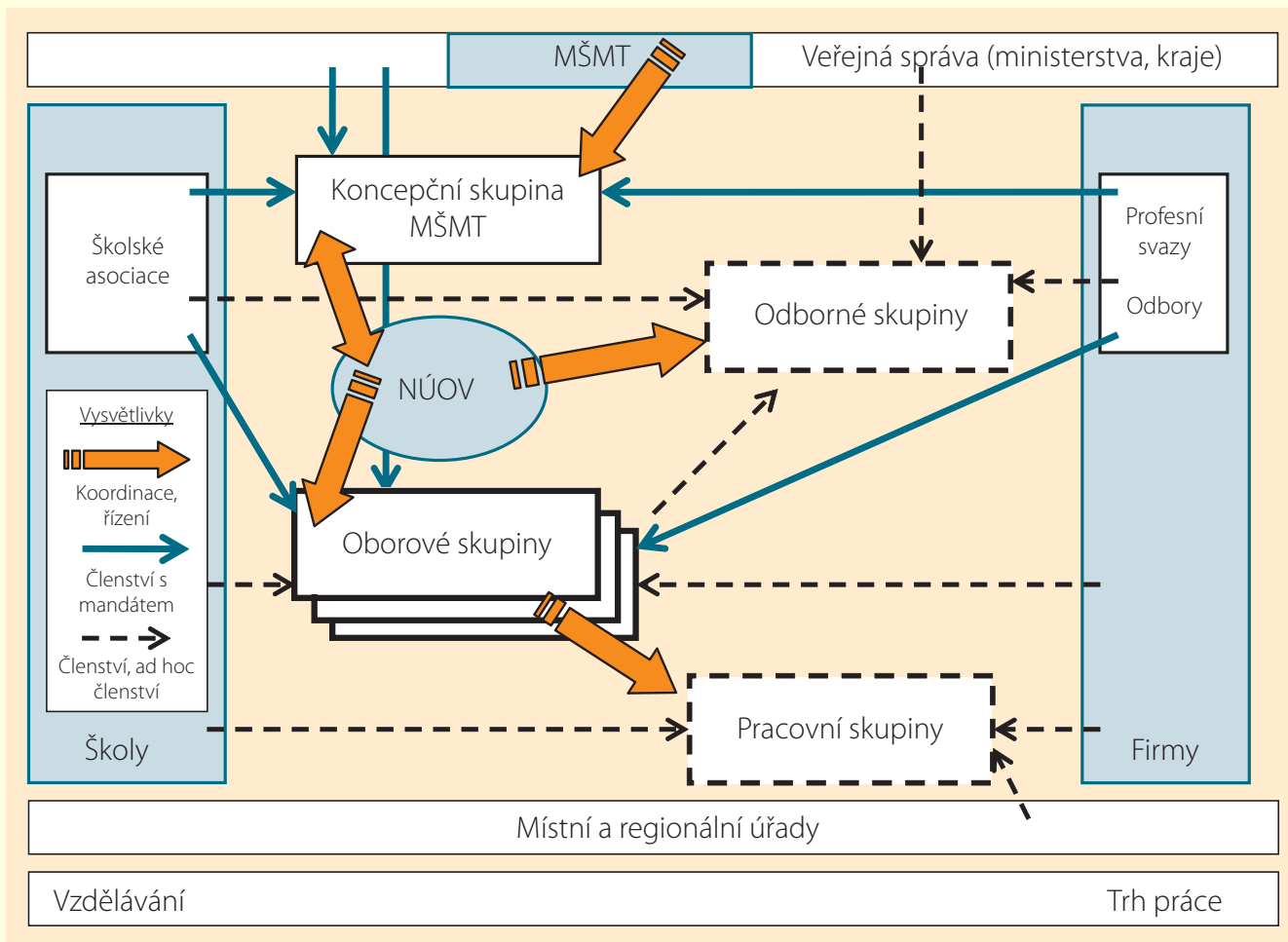
D (udělat)

- ✘ Zapojováním do procesu ověřování účinnosti změn navrhovaných při tvorbě podkladů, z nichž vycházejí rámcové vzdě-

láních programů pro počáteční odborné vzdělávání opírající se o dvoustupňovou tvorbu programů (rámcové a školní) navíc umožňuje zcela organické zapojování sociálních partnerů nejen na úrovni celostátní, ale i na úrovni regionální či místní.

Hledání odpovídající struktury oborových skupin

- ✘ Oborové skupiny jsou otevřeny všem partnerům, kteří mají prokazatelný vztah k okruhu příslušných pracovních činností, ať jako zaměstnavatelé, odborové svazy

udělat (*do*), zkontrolovat (*check*), jednat (*act*), jak názorně ukazuje obrázek na předchozí straně (bližší viz. Zpravodaj – odborné vzdělávání v zahraničí, příloha V/2005).

- ✘ Sociální partneři zastoupení v oborových skupinách se zapojují do všech aktivit, v nichž je možné obohatit probíhající procesy o jejich specifické pohledy a přístupy. Mimo jiné tak zasahují i do všech fází souvisejících s vývojem vzdělávacích programů pro počáteční odborné vzdělávání v České republice. I když to není explicitně stanovováno a sledováno, zapojují se do celého

lávací programy, přímo spolupracují na přípravě a následném zavádění dvoustupňové tvorby kurikula ve středním odborném vzdělávání.

C (zkontrolovat)

- ✘ Díky kontaktům s reálným pracovním prostředím, které v oborových skupinách zprostředkovávají zejména zástupci zaměstnavatelů, se podílí na kontrolování výsledků a hodnocení dopadu prováděných změn.

A (jednat)

- ✘ Jednání a realizaci změn v celostátním měřítku lze nalézt nejen (přímo) v práci oborových skupin, ale i v celkové logice zapojování sociálních partnerů do velkých systémových projektů, které výrazně ovlivní další vývoj a kvalitu odborného vzdělávání v České republice. Decentralizace tvorby vzdělá-

nebo profesní či živnostenské organizace. Podtrhují to i provedené úpravy struktury oborových skupin vedoucí k posilování jejich autority jako svého druhu jedinečné instituce spojující relevantní partnery světa práce a vzdělávání.

- ✘ Významným prvkem hledání nového uspořádání je zejména vznik skupiny specifického charakteru ve směru nadřazeném stávajícím oborovým skupinám – *koncepční skupiny MŠMT*. Jejím úkolem je vyjadřovat stanoviska ke způsobům řešení úkolů oborových skupin v souvislosti s vývojem odborného vzdělávání v České republice. Její postavení a vzájemné vazby se všemi dalšími součástmi komplexu oborových skupin schematicky vyjadřuje obrázek.

Miroslav Kadlec

¹ Systém vytvořený v gesci MPSV je přístupný na adrese www.istp.cz.

² Informace o systémovém projektu MŠMT jsou na adrese www.nsk.nuov.cz.

³ O zaslání výtisku české či anglické verze informačního textu zpracovaného v roce 2006 je možné požádat na e-mailové adrese kadlec@nuov.cz.

Podoba učebních plánů v používaných vzdělávacích programech

V rámci systémového projektu ESF Vzdělávání – Informace – Poradenství VIP – Kariéra byly také zpracovány analýzy vzdělávacích programů z hlediska zaměstnatelnosti absolventů. Centrální zprávnění tvorby a evidence vzdělávacích programů vytvořilo příznivou situaci z hlediska statistických analýz, proto bylo možno provést propočty zahrnující vzdělávací programy platné a vyučované ve šk. r. 2004/05. Propočty jsou prováděny s ohledem na počty žáků, kteří jsou podle daných vzdělávacích programů vyučováni, jde tedy o „vážené“ průměry. Tyto hodnoty jsou potřebné pro další analýzy, které by se již měly týkat rámcových a školních vzdělávacích programů, jsou však zajímavé i pro další pracovníky, kteří se zajímají o problematiku středního odborného školství.

▲ Do propočtu bylo zahrnuto celkem 320 vzdělávacích programů, ve kterých je vyučováno 334 062 žáků v denním studiu ve všech ročních SOŠ a SOU. Zastoupeny jsou především vzdělávací programy maturitních oborů SOŠ – 128, dále 3letých učebních oborů – 100, studijních oborů SOU – 42 a nástaveb – 23.

Celkové proporce učebních plánů současné doby

▲ Porovnání celkových proporcí učebních plánů u jednotlivých kategorií vzdělání umožňuje tabulka 1. Propočty jsou provedeny podle učebních plánů platných vyučovaných vzdělávacích programů jako vážené průměry podle počtu žáků vyučovaných v daných vzdělávacích programech.

Tabulka 1: Celkové proporce učebních plánů – vážené průměry

Forma studia	Všeob. vzděl. složka		Odborná složka	
	týd. hodin	podíl	týd. hodin	podíl
2leté s V	19,0	29,5%	45,4	70,5%
2leté s V pro U	12,0	19,2%	50,5	80,8%
3leté s V	31,6	32,2%	66,5	67,8%
4leté s MZ	65,1	50,3%	64,4	49,7%
4leté studijní SOU	60,9	46,6%	69,7	53,4%
2leté pro abs. 3I.UO	36,4	56,2%	28,4	43,8%

▲ Vedle celkového počtu hodin jsou za základní ukazatel v odborném vzdělávání považovány proporce všeobecně vzdělávací a odborné složky. Stanovení tohoto poměru je ovšem velice složité, protože ve vzdělávacím programu nelze učivo jednoznačně rozdělit do těchto dvou složek, jejichž hranice nejsou zřetelné a nevedou po hranicích předmětů. S vědomím jistého zjednodušení se pod tímto ukazatelem uvádí poměr mezi počtem týdenních hodin všeobecně vzdělávacích předmětů a odborných předmětů. Pro upřesnění dodáváme, že do skupiny všeobecně vzdělávací jsou obvykle zahrnovány předměty český jazyk a literatura, cizí jazyk, občanská výchova, dějepis, matematika, fyzika, chemie, biologie, tělesná výchova, základy ekologie. V současné době se sem rovněž započítává i základní příprava ve výpočetní technice a ekonomice v neekonomických vzdělávacích programech.

▲ Ve tříletých učebních vzdělávacích programech je podíl všeobecně vzdělávací složky 32 % proti 68 % věnovaným odborné složce. Odbornou složku ovšem tvoří dvě zásadně

odlišné části, teoretická příprava a odborný výcvik. Největší podíl má odborný výcvik. Podíl všeobecně vzdělávací složky, která má podstatnou měrou ovlivňovat přípravu pro občanský život a pro další vzdělávání, je těsně nad hranicí požadovanou Standardem středoškolského odborného vzdělávání.

▲ Čtyřleté vzdělávací programy SOŠ s maturitní zkouškou tvoří druhou skupinu s vysokým podílem počtu žáků. Podíl všeobecně a odborného vzdělávání je zde vyvážen, téměř přesně na 50 %. Ani tyto proporce nelze ovšem považovat za uspokojivé vzhledem k současným nárokům na přípravu adaptabilního absolventa, připraveného dále se vzdělávat, a to nejen pokračováním ve školním systému (asi 50 % absolventů SOŠ bylo v posledním roce přijato ke studiu v terciární sféře), ale i v pracovním životě.

▲ Další formou studia, ve které se připravují maturanti, jsou 4leté studijní obory SOU. Poskytnout vyučení i všeobecně a odborně teoretické vzdělání na maturitní úrovni při délce studia 4 roky je velmi obtížné. Ve 4letých studijních vzdělávacích programech (maturitní obory SOU) je počet hodin odborného výcviku prakticky stejný jako ve 3letých vzdělávacích programech před rokem 1990. Ze srovnání je zřejmé, že souběžná realizace odborného výcviku a přípravy na maturitu jde v těchto vzdělávacích programech na vrub vyšších celkových hodinových dotací v učebním plánu, nižšího počtu hodin všeobecně vzdělávacích předmětů a nižšího počtu hodin odborného teoretického základu (vše ve srovnání s maturitními obory SOŠ).

▲ Atypickou skupinu tvoří vzdělávací programy pro 2leté studium absolventů 3letých učebních vzdělávacích programů. Toto nástavbové studium vlastně doplňuje vzdělání vyučeného tak, aby získal úplné střední odborné vzdělání, jinak řečeno, aby mohl složit maturitní zkoušku. Při posuzování této kategorie je potřebné ji propojovat s údaji o 3letých vzdělávacích programech s vyučením. Součet hodin a spočtené podíly ukazují, že takto navazující příprava poskytuje dostatečnou úroveň všeobecného vzdělání, protože přes zdánlivě nevyhovující proporce je zřejmé, že součet hodin věnovaný vše-

obecně vzdělávací složce je srovnatelný nebo dokonce vyšší než ve 4letém studiu s maturitou na SOŠ.

▲ Podíl všeobecného vzdělání ve 2letých oborech s vyučením, zejména v provedení pro učiliště, ukazuje zásadní rozdíl proti dosud uvedeným kategoriím. Dvouleté vzdělávací programy s vyučením jsou určeny žákům, kteří již v základní škole nezvládali všeobecně vzdělávání, nemají o něj zájem a jsou ochotni se připravovat především v praktických dovednostech pro výkon manuálních činností. Přesto je zřejmé, že i zde se projevila po roce 1998 tendence ke zvýšení počtu hodin věnovaných všeobecně vzdělávací složce.

▲ Složka všeobecného vzdělávání má z hlediska zaměstnatelnosti absolventů zásadní význam v tom, že jim poskytuje obecné předpoklady pro uplatnění v jakémkoli zaměstnání v průběhu celého života a nezbytné předpoklady pro adaptabilitu. Z tohoto pohledu považujeme zjištěný trend zvětšování rozdílů mezi vývojem v učebních a maturitních vzdělávacích programech za nežádoucí zvláště tehdy, když téměř polovina absolventů učebních vzdělávacích programů pokračuje v nástavbovém vzdělávání k maturitě. Obecné předpoklady pro zaměstnatelnost v jakémkoliv povolání jsou tedy obsaženy na vyšší úrovni v maturitních vzdělávacích programech, které se tím významně liší od učebních vzdělávacích programů.

▲ Možnost podrobnějšího srovnání poskytuje ještě tabulka 2, která uvádí podrobnější údaje o počtech hodin hlavních předmětů všeobecně vzdělávacích, výpočetní techniky a základů ekonomiky, předmětů výběrových a volitelných a znovu i všeobecně vzdělávací a odborné složky v celkovém počtu hodin, v průměrech pro hlavní kategorie vzdělání.

▲ V maturitním studiu, s výjimkou nástavbového studia, je výrazně větší počet hodin cizího jazyka, i když u studijních oborů SOU, kde jsou nejnapjatější poměry z hlediska obsahových požadavků odborného vzdělání, je to zčásti na úkor českého jazyka. Vyšší je v maturitních oborech i podíl matematiky, opět s výjimkou nástavbového studia. Celkově však podíl všeobecně vzdělávací složky v maturitním studiu v posledních letech narostl, zřejmě i pod výrazným vlivem budoucí maturitní zkoušky v novém pojetí. Naproti tomu poměrně netečně k tomuto vývoji zůstávají učební plány v učeb-

ních oborech, kde je podíl všeobecně vzdělávací složky nižší.

▲ Průměrné počty hodin výpočetní techniky a ekonomiky rovněž ukazují příznivou situaci.

– VSEO, výpočetní techniku jako úvodní problematiku – VT, ekonomiku jako základ pro neekonomické obory – EKO, počet týdenních hodin volitelných a výběrových předmětů V+V, počet týdenních hodin pro

▲ V pravé části tabulek jsou uvedeny průměrné podíly všeobecně vzdělávací – VSEO a odborné složky – ODB v %, ve kterých jsou počty hodin úvodu do výpočetní techniky a ekonomiky započítány do všeobecně vzdělávací složky.

▲ Analýza uvedených tabulek ukazuje (a v tabulce jsou barevně vyznačeny) výraznější odchylky od běžných průměrných hodnot.

▲ Obecně lze konstatovat nízké počty týdenních hodin matematiky, výpočetní techniky a ekonomiky u skupiny uměleckých vzdělávacích programů. Tentýž problém se vy-

skytuje u zdravotnických vzdělávacích programů v SOS¹.

▲ U 3letých učebních oborů je zřejmý vy-

▲ Poslední sledovanou položkou je počet hodin volitelných a výběrových předmětů – i ten je poměrně vysoký, s výjimkou učebních oborů. U maturitních oborů SOŠ je jejich podíl výrazný zejména u frekventovaných oborů, zatímco u učebních oborů jsou to zřejmě právě ty nejrozšířenější, kde je podíl volnosti pro školy nižší.

odbornou složku a celkový průměrný počet pro žáka povinných vyučovacích týdenních hodin v průběhu studia.

Celkové proporce učebních plánů současné doby v členění podle hlavních skupin oborů

▲ Ještě podrobnější pohled na strukturu učebních plánů z hlediska hodinových dotací významných předmětů a složek poskytuje tabulka 3, která v hlavních kategoriích vzdělávacích programů, a to 3letých s vyučením, 4letých SOŠ, 4letých studijních SOU a 2letých pro absolventy tříletých učebních oborů, přináší podrobně členěné údaje pro hlavní seskupení oborů. Náзорný přehled o základních proporcích je pak zřejmý z obrázku 1.

▲ V tabulkách jsou uvedeny počty žáků vyučovaných v dané kategorii a skupině ve všech ročních studiích. Dále tabulky zahrnují vážené průměry počtu týdenních vyučovacích hodin pro český jazyk a literaturu – ČJL, cizí jazyk – CIJ, matematiku – MAT, celou všeobecně vzdělávací složku

¹ Od šk. r. 2005/06, počínaje prvním ročníkem, probíhá ve zdravotnických oborech výuka podle upravených učebních plánů, v nichž byl počet hodin matematiky zvýšen na 8 týdenních hodin v průběhu studia a zvýšena byla i dotace hodin pro výpočetní techniku.

Tabulka 2: Počty hodin vybraných předmětů (vážené průměry platných UP)

	Žáků	ČJL	CIJ	MAT	VT	EKO	VSEO	V+V	ODB	CELK
3leté s V	104195	5,8	5,8	4,5	2,2	2,7	32,3	3,2	65,6	98,0
4leté s MZ	180181	11,0	16,7	9,7	4,8	4,3	67,2	15,0	61,9	129,4
4leté studijní SOU	29001	9,5	14,2	9,5	3,8	4,1	60,9	7,4	68,7	130,6
2leté pro abs. 3l.UO	16891	5,2	6,3	4,9	4,0	4,2	35,7	8,1	29,7	64,8

Tabulka 3: Proporce učebních plánů v hlavních skupinách oborů – vážené průměry platných a vyučovacích vzdělávacích programů

3leté s V	Žáků	ČJL	CIJ	MAT	VT	EKO	VSEO	V+V	ODB	CELK	VSEO	ODB
Technické	55022	5,7	5,2	5,1	2,4	2,1	33,1	2,4	65,5	98,7	34%	66%
Zemědělské	1595	5,9	5,6	3,9	1,8	2,0	30,7	2,5	67,4	97,6	31%	69%
Ekonomické	2585	7,0	6,0	7,0	xx	x	36,0	0,0	61,0	97,0	37%	63%
Umělecké	1016	6,0	6,0	3,0	0,5	1,0	25,7	0,8	71,5	97,3	26%	74%
Službové	43977	5,8	6,6	3,8	1,3	2,6	29,6	4,5	67,7	97,3	30%	70%

4leté s MZ	Žáků	ČJL	CIJ	MAT	VT	EKO	VSEO	V+V	ODB	CELK	VSEO	ODB
Technické	64036	10,0	12,2	11,5	5,0	3,5	61,8	18,4	66,9	130,4	48%	52%
Zemědělské	10941	11,0	12,4	9,6	3,8	6,4	62,1	21,4	69,9	128,4	47%	53%
Zdravotnické	18017	10,2	12,0	5,7	2,4	0,5	61,3	1,7	71,1	132,4	46%	54%
Ekonomické	49963	11,5	23,7	8,9	6,1	x	65,0	15,1	61,8	126,8	51%	49%
Umělecké	4535	10,0	12,0	4,6	2,7	2,0	48,3	10,2	95,4	144,0	34%	66%
Službové	16492	12,0	25,6	10,0	2,6	4,9	74,6	10,9	56,8	131,4	57%	43%
Lycea	10427	12,7	17,4	12,4	6,7	4,0	89,3	21,2	36,3	124,8	71%	29%
SPK	11490	13,0	13,4	8,6	3,0	2,2	68,6	8,7	59,3	127,9	54%	46%

4leté stud. SOU	Žáků	ČJL	CIJ	MAT	VT	EKO	VSEO	V+V	ODB	CELK	VSEO	ODB
Technické	19326	9,6	12,0	10,8	4,1	3,2	60,3	8,2	70,6	132,4	46%	54%
Zemědělské	71	10,0	12,0	8,0	4,0	5,0	55,0	5,0	77,0	132,0	42%	58%
Ekonomické	233	10,0	25,9	9,5	5,1	x	67,9	3,6	63,6	131,5	52%	48%
Umělecké	1607	10,0	12,0	5,0	2,0	2,0	49,0	5,0	90,1	138,9	35%	65%
Službové	7764	9,3	20,0	7,3	3,5	6,8	64,6	6,3	59,9	124,5	52%	48%

2let. pro A3l. UO	Žáků	ČJL	CIJ	MAT	VT	EKO	VSEO	V+V	ODB	CELK	VSEO	ODB
Technické	4779	5,7	6,4	5,7	3,6	2,6	35,6	6,2	28,2	64,4	56%	44%
Zemědělské	444	4,6	5,3	5,3	1,3	4,0	29,2	7,6	37,4	66,6	44%	56%
Ekonomické	8183	4,7	5,4	4,2	4,5	x	30,3	9,9	35,6	64,5	46%	54%
Umělecké	200	6,0	7,0	4,0	4,0	4,0	38,0	4,0	32,0	64,0	54%	46%
Službové	3285	5,7	8,4	5,5	4,4	4,3	37,6	6,5	28,3	65,9	57%	43%

Hlavní seskupení oborů zahrnuje:

Technické (skupiny 16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 21 Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárnictví, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 29 Potravinářství a potravinářská chemie, 31 Textilní výroba a oděvnictví, 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů, 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie, 35 Architektura a urbanismus, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 37 Doprava a spoje, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory)

Zemědělské (skupiny 41 Zemědělství a lesnictví a 43 Veterinářství a veterinářská prevence),

Zdravotnické (skupina 53 – je jen u 4letých SOŠ),

Ekonomické (skupiny 63 Ekonomika a administrativa a 64 Podnikání v oborech, odvětvích)

Službové (skup. 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus, 66 Obchod, 69 Osobní a provozní služby),

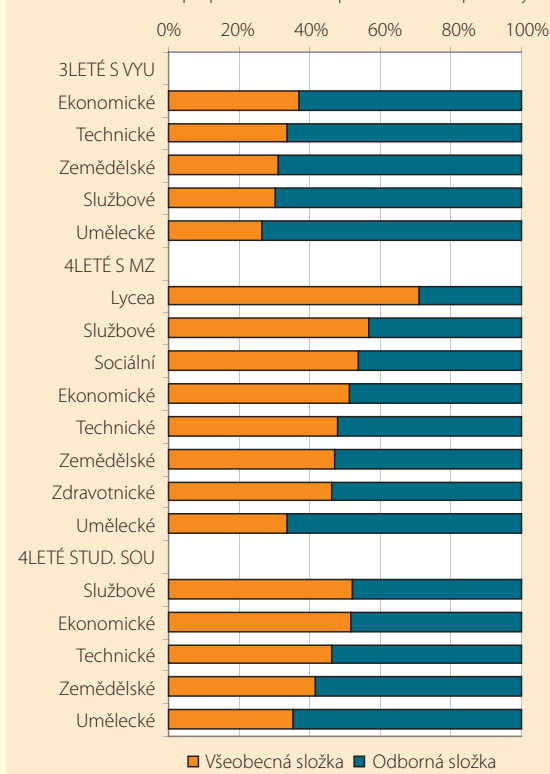
Umělecké (skupina 82 Umění a užité umění)

SPK (skupiny 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče, 72 Publicistika, knihovnictví a informatika, 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost – jen u 4letých SOŠ)

Lycea

Obrázek 1: Základní proporce učebních plánů – vážené průměry

soký počet hodin všeobecně vzdělávací složky u ekonomické skupiny, u službových oborů je příznivý vysoký počet hodin cizího jazyka a výběrových a volitelných předmětů.

▲ U maturitních oborů SOŠ, kromě lyceí, vykazují vysoký počet hodin všeobecně vzdělávací složky službové obory; je to dáno především vysokým podílem přípravy v cizích jazycích. Vysoký podíl cizojazyčné přípravy vykazuje i ekonomická skupina. Zemědělské obory jsou značně ekonomicky orientované, s tím souvisí i vysoký počet hodin ekonomické přípravy. Jak lycea, tak i zemědělské obory mají tradičně velkou volnost v obsahové volbě, to je zřejmé z vysokého počtu hodin výběrových či volitelných předmětů, ty jsou naopak velmi nízké u vzdělávacích programů zdravotnických, které se vyznačují striktním určením obsahu vzdělání.

▲ Studijní obory SOU se odlišují od studijních oborů SOŠ

odborným výcvikem, který zaujímá asi třetinu vyučovacích hodin, pro další složky pak zbývá mnohem méně hodin. Vzdělávací programy těchto oborů pak mají o něco nižší počty hodin českého jazyka, matematiky, ekonomiky a volitelných a výběrových předmětů. Výjimkou je skupina ekonomická, tam jde však o ojedinělý vzdělávací program s malým počtem žáků, ve kterém je neobvykle nízký počet hodin odborného výcviku.

▲ V *nástavbových oborech* se nízkým podílem všeobecného vzdělávání, vč. výpočetní techniky, poněkud vydělují vzdělávací programy zemědělské skupiny, ve frekvencovaných skupinách jsou však počty hodin všeobecně vzdělávací složky přiměřené. Zajímavá je skutečnost, že největší počet hodin této složky je u uměleckých oborů, což je zřejmě dáno snahou poněkud kompenzovat jejich nízký počet v učebních oborech ve snaze posílit přípravu na maturitní zkoušku. Nízký průměrný počet hodin ekonomiky ve skupině technických oborů je patrně odrazem skutečnosti, že velký podíl vyučených v technické skupině oborů odchází do ekonomické nástavby Podnikání v technických povoláních, technické nástavby se pak profilují výrazně technicky.

Olga Kofroňová, Jiří Vojtěch

Europass otvírá dveře ke studiu a práci v Evropě

Již více než rok existuje Europass – soubor dokumentů, které v rámci Evropské unie jednotně popisují kvalifikaci, kompetence, vzdělávací cestu a pracovní a studijní zkušenosti držitele. Posláním Europassu je usnadňovat komunikaci mezi zaměstnavateli a uchazeči o práci, studenty a vzdělávacími institucemi a zlepšovat tak mobilitu pracovníků i studentů v celé Evropě.

Na základě Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU o jednotném rámci pro transparentnost kvalifikací a kompetencí ze dne 15. 12. 2004¹ pracují v každé členské zemi EU od roku 2005 *Národní centra Europass* (NCE), která realizují a koordinují všechny činnosti související s Europassem. NCE v ČR oficiálně zahájilo činnost pro veřejnost v březnu roku 2005 jako organizační součást NÚOV.

Poskytování dokumentů Europassu

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES začleňuje do Europassu pět dokumentů:

- *Europass – životopis* (osobní a profesní kompetence),
- *Europass – jazykový pas* (jazykové znalosti),
- *Europass – mobilita* (zkušenosti s mezinárodní mobilitou),
- *Europass – dodatek k osvědčení* (pro středoškolské profesní kvalifikace),
- *Europass – dodatek k diplomu* (pro VŠ a VOŠ kvalifikace).

Europass – životopis, Europass – jazykový pas

Tyto dva dokumenty, které vyplňují držitelé sami, jsou již od dubna 2005 k dispozici v češtině a ve třech dalších světových

jazycích ke stažení na webových stránkách NCE ČR², stejně jako ukázky vyplněných formulářů ostatních dokumentů a podrobné pokyny k vyplnění. V ostatních evropských jazycích jsou k dispozici spolu s on-line verzemi pro vyplňování formulářů na evropském portálu³.

Pro poradenskou a informační činnost bylo otevřeno v NÚOV v září 2005 *Klientské centrum Europassu*, kam se mohou potenciální držitelé dokumentů Europassu přijít poradit, mohou zde získat veškeré informace, vyplnit si tyto dva formuláře, vytisknout si je a navíc zdarma získat desky pro dokumenty Europassu.

Europass – mobilita

Tento dokument vydávají vysílající a hostitelská organizace, které organizují projekty mobility. NCE ČR koordinuje jeho vydávání a poskytuje vysílajícím organizacím kódované formuláře společně s pokyny pro jejich vyplnění a deskami Europassu. Současně je informuje i o ostatních dokumentech Europassu a poskytuje jim informační a propagační materiály.

Jedná se především o národní agentury zajišťující projekty mobility (NA Socrates, NA Leonardo da Vinci, NA Mládež), ale také o organizace a školy, které organizují projekty mobility samy. Dobrá spolupráce se rozvíjí s jednotlivými středními a vysokými

školami, kdy projekty mobility jsou tvořeny buď v rámci programu Socrates (Erasmus, Comenius) a programu Leonardo da Vinci, nebo je školy organizují ve spolupráci se svými zahraničními partnery.

Na NCE ČR se obrací se žádostí o poskytnutí tohoto formuláře nejen vzdělávací organizace a národní agentury zajišťující projekty mobility, ale také instituce, které mají zájem získat dokument Europass – mobilita pro své zaměstnance.

Všechny tyto organizace jsou zařazeny do databáze, prostřednictvím které NCE ČR následně poskytuje statistická data Evropské komisi. Do současné doby bylo pro projekty mobility z roku 2005 vydáno 571 kódovaných formulářů, pro projekty mobility z letošního roku bylo vydáno již 418 formulářů v češtině, angličtině, němčině, francouzštině a italštině.

Europass – dodatek k osvědčení

Dodatek k osvědčení je dokument k doložení o dosaženém středním vzdělání (k závěrečnému vysvědčení, výučnímu listu, ma-

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES ze dne 15. prosince 2004 o jednotném rámci Společenství pro průhlednost v oblasti kvalifikací a schopností (Europass), Úřední věstník L 390, 31. 12. 2004

² <http://www.europass.cz>

³ <http://europass.cedefop.europa.eu>

turitnímu vysvědčení), který má usnadnit pochopení významu daného dokladu a rozsahu získaných kompetencí jeho držitele. Na rozdíl od předeslých dokumentů se nevztahuje k držiteli, ale k jeho kvalifikaci. Je tedy totožný pro všechny osoby, které danou kvalifikaci získaly ve stejném oboru vzdělání. Tento dokument je pro naši zemi úplnou novinkou a v celé šíři středního vzdělání jej vydává NÚOV. Žadatelé tyto dodatky dostávají prostřednictvím NCE ČR v české a cizojazyčné verzi na základě žádosti.

Do současné doby bylo vypracováno 76 druhů dodatků k osvědčení pro nejfrekventovanější obory středního vzdělání v české verzi, 76 v anglické verzi a 20 v německé verzi. Dosud bylo NCE ČR poskytnuto 1 543 *Europass – dodatků k osvědčení v české verzi*,

⁴ Pozn.: Individuální žadatelé o dodatky, kteří se vzdělávali podle již neplatných pedagogických dokumentů, mají možnost je získat průběžně. Starší žadatelé (kteří ukončili studium mezi roky max. 1965–1990) musí doložit k žádosti o vydání dodatku k osvědčení i všechna relevantní ročníková vysvědčení a lhůta k vypořádání jejich žádosti je přizpůsobena potřebě archivního vyhledávání souvisejících dokumentů.

TAMR, čísla 1 a 2 / 2006 přinesla

Sociální partnerství (Pavel Petrovič, NÚOV) a evaluace školy (Gabriela Šumavská) jako součást kurikulární reformy ve středním odborném vzdělávání. Využití informačních a komunikačních technologií v odborném výcviku a praktickém vyučování elektrotechnických studijních oborů (Stanislava Habánová, SŠ Ostrava-Kunčice). Vývoj a současný stav vzdělávacích programů ve středním odborném vzdělávání (Olga Kofroňová, Jiří Vojtěch, NÚOV). Novela zákona o zaměstnanosti zvyhodňuje absolventy (Olga Bičáková).

Kroměříž 2006 (o celostátním semináři zaměřeném na celoživotní učení píše Zoja

1 155 v anglické verzi, 20 v německé verzi a 3 ve francouzské verzi. Společně s dodatky školy dostávají i desky pro dokumenty Europassu. Dodatky jsou vydávány zdarma na základě žádosti, která je pro jednotlivce i pro školy ke stažení na webových stránkách NCE ČR, a zaslány poštou⁴.

Europass – dodatek k diplomu

Dalším okruhem činnosti NCE ČR je spolupráce se vzdělávacími institucemi, které vydávají dodatky k diplomům. V oblasti vysokoškolských kvalifikací jde zejména o spolupráci s Centrem pro studium vysokého školství, v jehož rámci pracuje český NARIC. Slibně se rozvíjí i přímá spolupráce s vysokými školami týkající se informování studentů o Europassu. Vysokým školám jsou na jejich žádost poskytovány informační a propagační materiály a pracovníci NCE ČR prezentují Europass na jejich akcích. Velice se v této oblasti osvědčily kontakty s vysokoškolskými informačními centry.

Ve výše uvedeném Rozhodnutí EP a Rady je v souvislosti s *Europass – dodatkem k diplomu* uváděn jenom vysokoškol-

ský diplom. Vyšší odborné školy (VOŠ) jsou sice v ČR považovány za součást terciárního sektoru vzdělávání, ale nevztahuje se na ně vysokoškolský zákon, nemají tedy zákonnou povinnost vydávat svým absolventům dodatky k diplomům.

Vzájemná podmíněnost platnosti diplomu absolventa VOŠ a vysvědčení o absolutoriu je obdobou vztahu mezi vysokoškolským diplomem a vysvědčením o státní závěrečné zkoušce. Kromě toho část vyšších odborných škol již má svůj vzdělávací program akreditován, a v nejbližších letech tomu tak bude u všech VOŠ. Proto bylo na základě spolupráce s Asociací VOŠ jednotlivým školám doporučeno vydávat (pokud se tak samy rozhodnou) dodatky k diplomům obdobně jako vysoké školy. Pro tyto účely byl v NCE ČR vypracován formulář pro *Europass – dodatek k diplomu absolventa VOŠ*, metodický návod k jeho vyplnění a vzorově vyplněný dokument. NCE poskytuje tyto formuláře vyšším odborným školám na základě žádosti a absolventi s nimi automaticky dostávají i desky pro ostatní dokumenty Europassu. Podmínky pro přístup ke studiu a organizace výuky na VOŠ jsou obdobně jako na vysokých školách, proto je struktura Dodatku k diplomu absolventa VOŠ velmi podobná dodatkům k diplomům, které vydávají jednotlivé vysoké školy. Do současné doby podalo žádost o poskytnutí formulářů pro dodatky k diplomům absolventů VOŠ 40 vyšších odborných škol.

Národní centrum Europass ČR

Odborné vzdělávání informační bulletin

Národního ústavu odborného vzdělávání

Vychází pětkrát za rok

číslo 1-2/2006 vyšlo 27. června 2006
bezplatně

Adresa redakce a vydavatele:

NÚOV, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10
ředitel: RNDr. Miroslav Procházka, CSc.
tel.: 274 862 251-56, 274 865 249-55,
fax: 274 863 380
e-mail: nuov@nuov.cz, http://www.nuov.cz

Odpovědný redaktor: Vladimír Voznička

Redakční rada:

RNDr. P. Petrovič, CSc., Ing. L. Burešová,
Ing. J. Janeček, RNDr. M. Kadlec,
A. Konopásková, V. Voznička

Grafická úprava: Mgr. Ondřej Suchý

Tisk: Tiskárna ZIKMUND

Pražská 18, Praha 10 – Hostivař

Vedeno pod č. registrace MK ČR 6275
ISSN 1210-7387

Franková, NÚOV) Vzdělávání pro dovednostní ekonomiku budoucnosti (Ivan Fišera, poradce ministra pro místní rozvoj)

Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby pro dospělé (o systémovém projektu UNIV píše Jana Bydžovská a Helena Marinková, NÚOV). Potřeby zaměstnavatelů z pohledu inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur (Pavlína Štastnová, Pavla Kalousková). Počty žáků nově přijatých do prvních ročníků ve skupinách oborů vzdělání (tabulky za léta 2000 až 2005).

srovnávání či kritériálního hodnocení) do vzdělávací sféry, o francouzsko-německé maturitě s nezvyklým názvem Abibac, o odborném vzdělávání v Nizozemsku, v Dánsku a v Rakousku a můžete si v něm zalistovat francouzským časopisem *Le Monde de l'Éducation*.

Dubnové číslo informuje o březnové konferenci evropských ministrů školství. Terminologický článek je zaměřen na překlady názvů škol do různých jazyků, zejména vyšších odborných škol do angličtiny. Dva články jsou věnovány vzdělávání v Číně z různých úhlů pohledu. Dále se dozvíte o vzdělávání a zaměstnanosti mládeže ve Francii, o volbě povolání v Německu a o výsledcích studie zadané Evropskou komisí, která se zabývala ekonomickým a technickým vývojem na trhu vědeckých publikací v Evropě.

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí najdete v plném znění na webové stránce <http://www.nuov.cz> (publikace a periodika) → periodika). AK

Co nového ve Zpravodaji

❖ Lednové číslo informuje o tom, jaké priority si stanovilo Rakousko pro své předsednictví EU. Dále přináší článek o významu vzdělání pro uplatnění na trhu práce, který čerpá z výzkumů provedených v EU, a s ním související článek z německých zdrojů o včasné rozpoznávání vývoje kvalifikací a o aplikaci takto získaných poznatků v odborném vzdělávání.

❖ Únorové číslo informuje o šetření o vzdělávání dospělých, které provedla OECD. Rok 2006 je Evropským rokem mobility pracovníků, a proto stručný článek přinesl statistické údaje o různých druzích mobility a o problémech s ní spojených. S tím souvisí i článek o tom, jak Evropané znají a používají cizí jazyky. Dozvíte se o hodnocení výkonu zaměstnanců metodou *forced ranking*. Příloha, která pokračuje též v březnovém čísle, přináší podrobný popis odborného vzdělávání ve Spojeném království Velké Británie a Severní Irsku.

❖ V březnovém čísle se můžete dočíst o pronikání benchmarkingu (orientačního